

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

30 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2019, declarat de avocatul Ion Căpățînă în numele inculpatului

Ciorici Nicolae

Termenul de examinare,
instanța de fond: 11.01.2018 – 15.03.2018,
instanța de apel: 20.03.2019 – 23.05.2019,
instanța de recurs: 13.08.2019 – 30.10.2019.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din **15 martie 2018**, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Ciorici Nicolae a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal la 1 an închisoare, în baza art.152 alin. (2) lit. e) Cod penal la 2 ani și 4 luni închisoare și în baza art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal la 2 ani și 4 luni închisoare.

Potrivit art. 84 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa de 4 ani închisoare.

În temeiul art. 85 Cod penal, prin cumulul parțial al sentințelor, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani și 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar pentru minori, începând din 15.03.2018, cu includerea termenului aflării în stare de arest de la 22.11.2017 până la 15.03.2018.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Batîru Daniel, dar în privința lui hotărârile judecătorești nu se contestă.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Ciorici Nicolae, la 20 noiembrie 2017, orele 01:00, urmărind scopul răpirii unui mijloc de transport, acționând în complicitate cu Batîru Daniel, au răpit automobilul „Volkswagen-Golf”, n/î xx, care aparținea lui Tertiu Petru, fiind staționat pe str. Codrilor nr. 1, or. Nisporeni, și s-au deplasat cu mijlocul de transport spre s. Bălănești, r-nul Nisporeni, unde, în apropierea acestuia, a fost abandonat din motivul că s-a terminat combustibilul.

Tot el, la 16 noiembrie 2017, în jurul orei 23.00, acționând în complicitate cu Batîru Daniel, urmărind scopul cauzării vătămarilor corporale a pătruns în domiciliul lui Vrînceanu Vasile din s. xx, r-nul xx, și din motive huliganice i-au aplicat multiple lovituri în regiunea capului și diferite părți ale corpului cu niște bucăți de lemn, cauzându-i conform raportului de expertiză nr. 169 D din 13.12.2017 vătămare corporală medie sub formă de fractura osului V metacarpian a mîinii drepte.

Tot el, la 16 noiembrie 2017, în jurul orelor 21:00. aflându-se pe str. xx din or. xx, în apropiere de localul „Trio Club”, de comun acord cu Batîru Daniel, intenționat, urmărind scopul de sustragere a bunurilor altei persoane, a sustras în mod deschis de la Cucerescu Maria o geantă, în care se aflau bani în suma de 600 lei, după care a aplicat violența nepericuloasă asupra persoanei, exprimată prin aplicarea de lovituri în regiunea capului victimei, cauzând ultimei leziuni corporale și un prejudiciu în proporții considerabile în mărime de 600 lei.

În ședința judiciară inculpatul a recunoscut vina și a solicitat judecare cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală.

Astfel, instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 192¹ alin. (2), lit. a) Cod penal, ca răpirea mijlocului de transport, săvârșită de două persoane, în baza art. 152 alin. (2), lit. e) Cod penal, ca vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și a provocat urmările prevăzute la art. 151, dar care a fost urmată fie de dereglarea îndelungată a sănătății, fie de o pierdere considerabilă și stabilă a mai puțin de o treime din capacitatea de muncă acțiune săvârșită de două persoane, în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, ca sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, săvârșită de două persoane, cu aplicarea violenței asupra victimei, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. La **12 februarie 2019**, inculpatul, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri.

Apelantul a invocat că nu este de acord cu termenul de pedeapsa stabilit.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2019, apelul a fost respins, ca depus peste termen.

Instanța de apel a statuat că conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale.

Astfel, în speță, dreptul de a ataca sentința cu apel decurge din data pronunțării - 15 martie 2018, iar termenul limită de declarare a apelului împotriva sentinței fiind 30 martie 2018.

Din conținutul apelului, acest act procesual a fost înaintat la 08.02.2019, după 11 luni de la data expirării termenului prevăzut de lege – 15.03.2018, și nu au fost

prezentate probe, din care ar rezulta că întârzierea declarării apelurilor este motivată, și, în așa mod, nefiind demonstrată imposibilitatea de a declara apel în termenul prevăzut la art.402 alin. (1) Cod de procedură penală.

Inculpatul nu a invocat motive serioase ce ar justifica depășirea vădită a termenului legal de atac a sentinței.

Motivul declarării peste termen a apelului nu este fondat, deoarece minoratul nu este o circumstanță ce ar justifica declararea peste termen a apelului, dar este o circumstanță excepțională atenuantă ce se ia în considerare la stabilirea pedepsei.

Inculpatul minor a fost asistat de reprezentantul legal Batîru Z. și de apărătorul Fetcu A., acțiunile cărora nu au fost contestate de către acesta.

Din recipisa anexată la materialele cauzei, rezultă că inculpatul Ciorici N. a primit copia de pe sentința Judecătorei Ungheni din 15.03.2018, în partea dispozitivă a căreia este indicat că sentința e cu drept de atac la Curtea de Apel în curs de 15 zile, prin intermediul Judecătorei Ungheni.

Deci inculpatul cunoștea despre termenul de atac al sentinței nominalizate.

Odată ce, potrivit legii, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței și, respectiv, curge de la această dată, precum și se constată că întârzierea termenului de declarare a apelurilor nu este determinată de motive, rezultă că apelul propriu-zis este declarat tardiv, adică este depus peste termen.

La ca, apelul necesită a fi respins, ca fiind depus peste termenul legal, altfel, există riscul de a deschide calea de ataca – apelul în orice timp, cu depășirea termenului legal, la discreția și voința subiectivă a inculpatului Ciorici N., ceea ce este inadmisibil.

În conformitate cu recomandările oferite de Plenul Curții Supreme de Justiție în pct. 14/1 din Hotărârea nr. 10 din 24 decembrie 2010 „Pentru modificarea și completarea Hotărâri Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica examinării cauzelor penale în ordine de apel” în cazul în care apelul este tardiv, judecata nu mai are loc, întrucât instanța de apel nu a fost sesizată în conformitate cu legislația.

Din considerentele nominalizate supra, instanța nu se v-a expune asupra celorlalte motive invocate de apelant.

5. Avocatul Ion Căpățînă, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceiași instanță.

Recurentul a indicat că instanța de apel nu s-a expus asupra cererii privind repunerea în termen.

Ori, inculpatul a declarat apel abia peste 11 luni, din motivul neatingerii majoratului, fiind minor și care este o circumstanță excepțională, el nu a conștientizat pe deplin faptul că sentința poate fi contestată.

Ulterior, când a conștientizat faptul dat, când și-a dat seama că are dreptul fundamental la un recurs eficient, inculpatul a depus cerere de apel.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. (6) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea

soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția instanței.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și în raport cu argumentele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se reține că potrivit circumstanțelor reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind tardivitatea apelului declarat de inculpat, în strictă conformitate cu dispozițiile legii.

Astfel, conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale. Potrivit art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei. În corecpondere cu art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei.

Potrivit art. 231 alin. (3) și (5) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează. În corecpondere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Deci, termenul de exercitare a căii de atac începe a curge de la data pronunțării hotărârii contestate (*Recomandarea Curții Supreme de Justiție, nr. 37, cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal*).

Din materialele cauzei rezultă că sentința integrală a fost pronunțată în condițiile legii la 15.03.2018, iar inculpatul Ciorici N. și reprezentantul legal al minorului Batîru Z. au primit o copie la aceeași dată (*f.d. 86 v.3*).

Astfel, termenul de declarare a apelului a expirat la sfârșitul zilei de 30.03.2018.

Totodată, potrivit ștampilei de pe plic, apelul inculpatului a fost depus la 08.02.2019, fiind înregistrat la Curtea de Apel Chișinău la 12.02.2019, adică peste termenul prevăzut de lege și instanța de apel întemeiat l-a respins ca fiind declarat peste termen (*f.d. 144-149, pct. 3., 4. din decizie*).

Se observă că instanța de apel în mod argumentat și just a constatat lipsa dovezilor că întârzierea menționată ar fi fost determinată de motive întemeiate (calamitate naturală, accident, boală ș.a.), iar apelul ar fi fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei (*403 al. (1) CPP, pct. 4. din decizie*).

Just, instanța de apel a reținut că minoratul nu este o circumstanță care justifică declararea peste termen a apelului. Ori, inculpatul minor a fost asistat de reprezentantul legal Batîru Z. și de avocatul Fetcu A., care în numele inculpatului nu au contestat sentința cu apel, iar însuși inculpatul cunoștea despre termenul de atac al sentinței.

Totodată, soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal.

Este de menționat că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, termenul de apel este un termen legal și imperativ, astfel încât nerespectarea lui atrage decăderea din exercițiul dreptului de a declara apel și nulitatea oricărei cereri de apel înaintate după expirarea acestui termen (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 6.*).

În același timp, potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu poate fi atacată cu recurs sentința în privința căreia inculpatul nu a folosit calea apelului.

Rezultă că recursul ordinar nu are niciun suport legal și în aspectul vizat, deoarece apelul tardiv echivalează cu nefolosirea acestei căi de atac (*pct. 3. și 4. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că decizia atacată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce, în raport cu motivele invocate, este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

9. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Ion Căpățină, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2019, în privința inculpatului Ciorici Nicolae xx, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 15 noiembrie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

